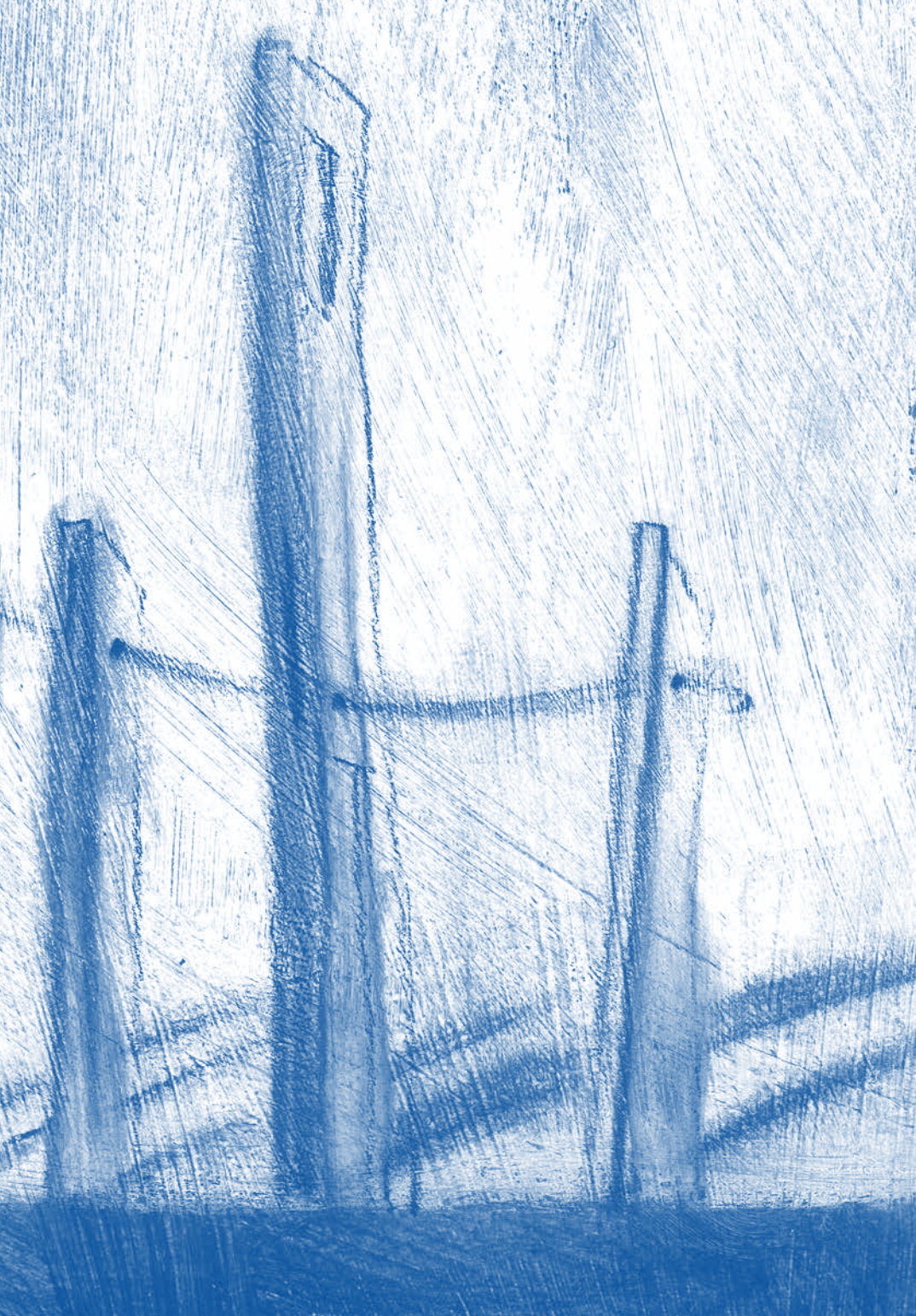

KINDEREN EN JONGEREN NIET LOSLATEN!

VISIE JEUGDHULP

DON BOSCO VLAANDEREN

Kinderen en jongeren niet loslaten!

KINDEREN EN JONGEREN NIET LOSLATEN!

VISIE
JEUGDHULP
DON BOSCO VLAANDEREN

9

Inleiding

11

MISSIE
KINDEREN EN JONGEREN
NIET LOSLATEN!

14

VISIE OP HULPVERLENING

29

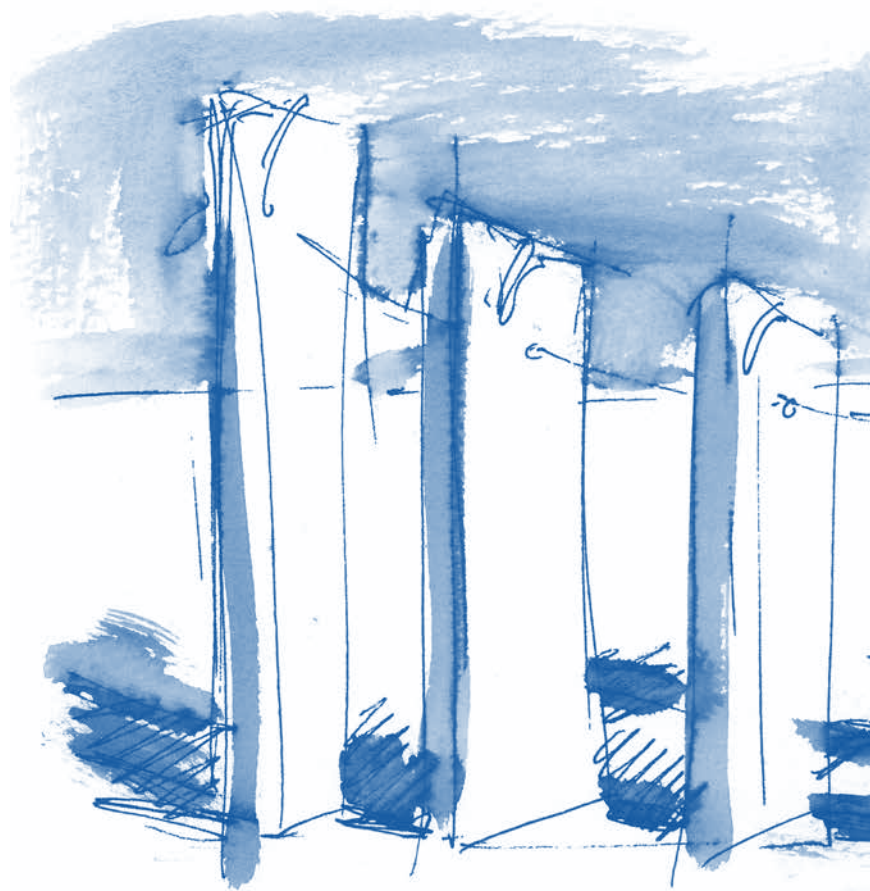
VERTAALD IN
BASISHOUDINGEN

35

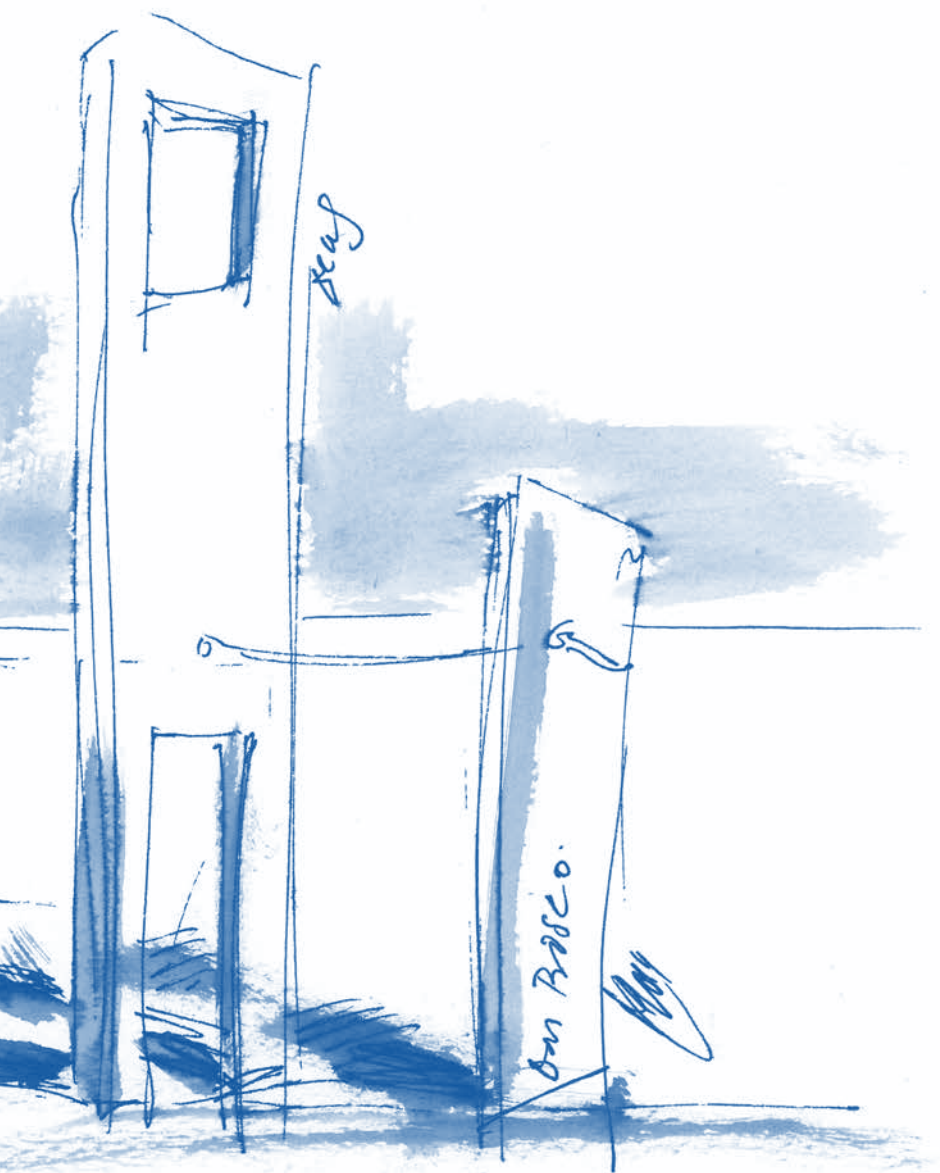
ONDERNEMERSCHAP
TEN DIENSTE VAN MENS
EN SAMENLEVING

43

Da mihi animas

Seag

San Basco.

G.M.

INLEIDING

Het is een belangrijk en boeiend proces om met medewerkers na te denken over onze hulpverleningsvisie en deze te actualiseren. Op 9 jaren tijd zijn wij aan onze **derde versie** toe en ook deze zal niet definitief zijn. Als lerende en levende organisatie evolueren wij immers mee met de wijzigende maatschappelijke contexten, spelen wij in op de veranderende noden en opportuniteiten, passen wij soepel onze structuren aan. Wij gebruiken hierbij onze missie en visie als leidend kader.

Gedurende een 8-tal maanden bogen bestuurders, directies en medewerkers zich over het waarom, het hoe en het wat van ons hulpverleningskader. Samen met de missie vormt dit het DNA van onze organisatie.

Dit DNA draagt bij aan de kwaliteit van onze hulpverlening omdat het de bewogenheid en de bezieling van onze medewerkers inspireert, waardevolle oriëntaties biedt voor de omgang met onze cliënten en een referentiekader aanreikt voor ons ondernemerschap.

Kinderen en jongeren niet loslaten. Hiervoor tekenen wij!

In functie van de leesbaarheid gebruiken we in de tekst de term 'medewerker' of 'begeleider' en bedoelen daarmee iedereen die, ongeacht zijn functie of concrete taak, in een Don Boscowerk actief is (bestuurders, directies, hulpverleners, logistieke en administratieve medewerkers, stagiaires en vrijwilligers). Wanneer het nodig is, gebruiken we de precieze omschrijving.

Op dezelfde manier moet je ook gezin, omgeving of netwerk lezen, wanneer we de term 'context' gebruiken. Met de term 'cliënt' daarentegen, bedoelen wij de enge betekenis van 'context', nl. kinderen, jongeren, broers, zussen en hun ouders of opvoedingsverantwoordelijken., elk met hun eigen noden, verwachtingen, zorgen en krachten.

In het Oratorio van Valdocco ontwikkelde Don Bosco samen met zijn medewerkers een opvoedingspraktijk met een eigen kleur en specifieke kenmerken. Deze aanpak wordt naar Franciscus van Sales, de patroonheilige van het Oratorio, ook met de termen 'salesiaans' en 'salesianiteit' aangeduid.

MISSIE

Kinderen en jongeren niet loslaten!

Het netwerk 'Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen' verenigt de krachten van een aantal diensten en organisaties die – geïnspireerd door Don Bosco – met kinderen, jongeren en hun leefomgeving bouwen aan meer welzijn en geluk.

Wij stellen ons als doel kwetsbare kinderen, jongeren en de mensen die hen omringen te ondersteunen en te versterken om hen weerbaar te maken en meer groei- en ontwikkelingskansen te geven. Onze bijzondere aandacht gaat daarbij naar hen die niet zo makkelijk aanspraak kunnen maken op hulp.

Kinderen, jongeren en hun omgeving zijn voor ons volwaardige partners. Wij benaderen hen in hun volledig mens-zijn, geven ruimte aan hun inbreng en spreken hen aan op hun kwaliteiten en mogelijkheden.

Uitgaande van de vraag naar opvang, de zorg- en ontwikkelingsnoden streven wij naar een optimale en tegelijk haalbare vorm van ondersteuning op maat van iedere kind, jongere en zijn leefomgeving.

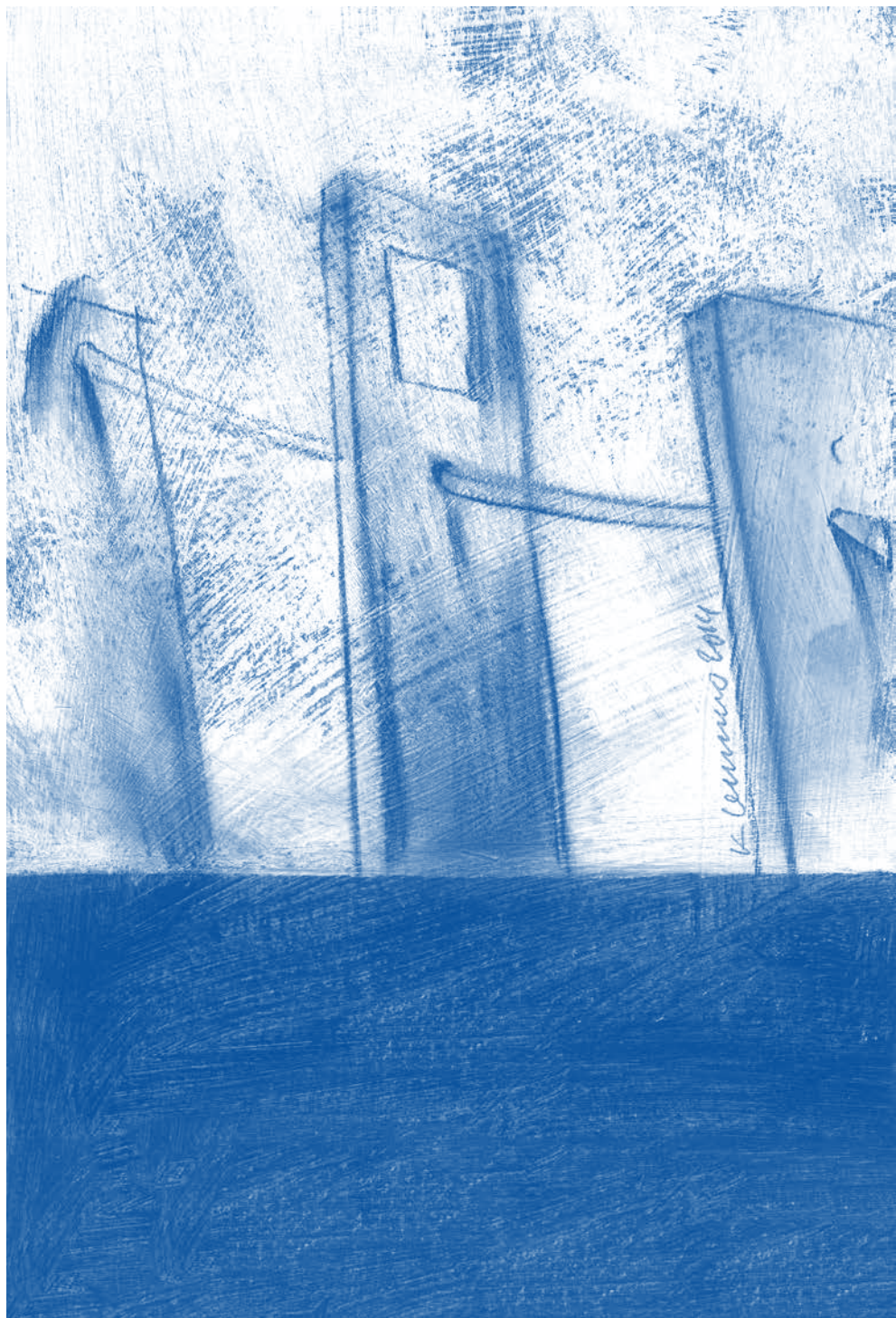
Vanuit een christelijke bewogenheid maar met respect voor ieders eigenheid en levensbeschouwelijke overtuiging, plaatsen wij ons in de stroom van maatschappelijke ontwikkelingen.

Bekwame en kwalitatief goed opgeleide medewerkers die wij ondersteunen en stimuleren om te groeien in deskundigheid en beweging, zetten maximaal in op de uitbouw van een kwaliteitsvolle relatie met het kind, de jongere en zijn netwerk.

Als organisatie dragen we via onze inzet voor kinderen, jongeren en hun context bij aan een solidaire, inclusieve, zorgzame samenleving. Gelijkwaardigheid, ecologisch bewustzijn, verantwoordelijkheidszin en een kritische geest kenmerken dit engagement.

Voor onze organisatie en werking dient het opvoedingsproject 'Opvoeden met Don Bosco als gids en tochtgenoot' als een kompas.

Door deze missie te realiseren, wenst Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen bij te dragen aan een betere levenskwaliteit en een menswaardige samenleving.

VISIE OP HULPVERLENING

Waarom wij aan hulpverlening doen?

Innerlijk bewogen en persoonlijk geïnspireerd engageren wij ons in de hulpverlening. De situatie van kwetsbare kinderen, jongeren en hun gezinnen raakt ons niet alleen als hulpverlener, maar ook als mens.

In zijn zoektocht naar een zinvol leven, legt elke mens een ontwikkelingstraject af. Een kind of een jongere groeit op dankzij en samen met andere mensen. Het is de taak van de ouders en de steunfiguren die zij bij dit proces betrekken, om hun kind in zijn zoektocht nabij te zijn en te ondersteunen.

Opgroeien is een proces met heel wat uitdagingen en dit verloopt niet steeds rimpelloos. Kinderen en jongeren hierbij ondersteunen al evenmin. Soms is er een rol weggelegd voor professionele hulpverlening. Die is gericht op het creëren van betere ontplooiingskansen en een verhoogde levenskwaliteit voor kinderen, jongeren en wie voor hen belangrijk zijn. Deze ondersteuning wil kwetsbare mensen meer in verbinding brengen met zichzelf, met anderen en met de samenleving opdat zij de regie over hun leven terug in handen kunnen nemen en een betekenisvollere rol in de maatschappij kunnen opnemen. Daarbij hebben wij oog voor de oorzaken van kwetsbaarheid en ongelijkheid.

We ijveren mee voor het recht op hulp voor iedereen, zeker voor kinderen en jongeren. Wij onderschrijven de Universele Verklaring

van de Rechten van de Mens en het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Wij stellen alles in het werk om deze rechten en plichten te realiseren.

Ons engagement in de hulpverlening is een vorm van solidariteit die ontstaat uit het diepe besef van lotsverbondenheid, niet alleen met de eigen context maar met alle mensen. De zin van het leven vindt immers zijn grond in de ontmoeting met de Andere.

Onze benadering van de hulpverlening

De manier waarop we aan hulpverlening doen is gegroeid uit het samenspel tussen hedendaagse hulpverleningstheorieën, actuele praktijken en het salesiaans opvoedingsproject.¹ Zowel onze wijze van in-het-leven staan, onze benadering van de kinderen jongeren en hun omgeving als het organiseren van onze werking, laten wij hierdoor inspireren.

De **relatie met onze cliënten** vormt de basis van onze hulpverlening. Wij willen dicht bij hen staan, voelbaar en nabij, gevoelig voor wat zij nodig hebben en met een gepaste aanklappendheid. De kwaliteit van deze relatie weegt zwaarder door dan de vorm van de begeleiding of de theoretische onderbouwing.² Hartelijkheid typeert onze aanpak als hulpverleners. Het uitbouwen van deze relatie is zowel een opdracht voor de hulpverleners als voor de cliënt. Deze laatste vragen wij toestemming om op zijn terrein te komen. Dit is een kostbaar mandaat dat cruciaal is voor het vervolg van het traject. hulpverlener de nodige aanklappendheid verwacht worden.

De verantwoordelijkheid voor verandering is een **gedeelde verantwoordelijkheid** zoals ook de zorg voor het kind en de jongere een tijdelijk gedeelde zorg is. De cliënt blijft steeds eigenaar van de hulpverleningsdoelen en het traject, naast de sturende invloed die van de hulpverlening kan uitgaan. Dit betekent dat hij de regie heeft over de manier waarop het proces vorm krijgt. Hij wordt gezien als deskundige op het gebied van zijn leven. Vanuit een gelijkwaardige positie stappen wij als hulpverlener met onze eigen deskundigheid en als ‘expert van het niet weten’, in een collaboratief hulpverleningsproces.

Wij zien onze tussenkomst als **tijdelijk**. De context blijft steeds de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van de jongere dragen of neemt die gaandeweg opnieuw op. Doel van onze ondersteuning is onszelf overbodig te maken door het kind, de jongere en zijn netwerk zo te versterken dat ze het vermogen hebben om zichzelf en hun bestaan te reguleren en de regie hiervan in eigen handen te nemen.³

Eénduidige, algemeen geldende antwoorden op hulpvragen bestaan niet. Dit betekent dat wij steeds **maatwerk** zullen leveren binnen een participatief proces met de cliënten. Ieder traject is daarbij een dynamisch en iteratief gebeuren van **vraagverheldering en beeldvorming**.

Een grote mate van **flexibiliteit en creativiteit** kenmerkt onze trajecten met de cliënten. Afhankelijk van de omstandigheden en behoeften wordt er geschakeld: van intensief naar minder intensief, van ondersteuning in het gezin naar verblijf in een netwerk of in onze voorziening, al dan niet samen met vader en/of moeder,

broers en zussen. Uithuisplaatsing trachten wij steeds te voorkomen. Bij het zoeken naar de passende hulpverlening krijgt de minst ingrijpende en toch voldoende effectieve aanpak de voorkeur. Hierbij opteren wij in eerste instantie voor het perspectief van het kind of de jongere. Indien nodig gaan wij in overleg met de cliënten op zoek naar meer ingrijpende hulpverleningsvormen.

Door samen met het kind, de jongere en zijn context een plan op te maken, stimuleren wij hen om hun doelen te realiseren. Wij doen dit **deskundig en multidisciplinair**.

Tijdens ons begeleidingsproces doen wij een beroep op de **krachten en oplossingsvaardigheden** van het kind of de jongere en de mensen die hem omringen en zetten wij in op het herstel van de relaties. Dit doen we door verbindend te werken in tijd, in ruimte en tussen personen. Door een systemische kijk op problemen, bevrijden wij de betrokkenen van het etiket van probleemdruager.

We kijken in onze begeleiding niet alleen naar het gedrag, maar ook naar de dieperliggende overtuigingen, angsten en verlangens van onze cliënten. Iedere mens, ook wij als hulpverleners, proberen een antwoord te bieden op de uitdagingen van het leven. Samen met het kind, de jongere en de mensen die hen omringen **zoeken wij naar de betekenis** van de gebeurtenissen in hun levensverhaal.

Vaak hebben problemen te maken met hoe het kind of de jongere bejegend werd, hoe hij geleerd heeft zichzelf te zien en de wereld te interpreteren. Wij helpen hen hiermee om te gaan en zo nodig deze kijkwijze of benadering te wijzigen. Hulpverleningsvragen blijken ook **levensvragen en zingevingsvragen**: hoe sta ik in deze

wereld? Van waar kom ik? Met wie ben ik verbonden? Waar ga ik naartoe? Hoe ga ik om met verlies? Met verdriet? Met breuken? We beschouwen daarom hulpverlening ook steeds als een vorm van 'hoop' verlening. De vraagstelling én zoektocht van de cliënt beïnvloedt ons als mens en als hulpverlener en dit zal de hulpverleningsrelatie een eigen kleur geven.

Bij alles wat wij doen, kiezen wij uitdrukkelijk voor een **integrale benadering**. Niet alleen de hulpvraag krijgt onze aandacht maar alles wat met het leven te maken heeft: identiteit, relaties, gezondheid, seksualiteit, school, familiebanden, samenleven, zingeving, integratie in de buurt ...

Kinderen en jongeren die tijdelijk in onze huizen wonen, bieden we, zolang het nodig is, de noodzakelijke **veiligheid en geborgenheid** om te groeien. Zowel het **dagelijkse samenleven** als het verbonden blijven na moeilijke momenten en conflicten, zijn voor ons oefenkansen. Waarden als aanvaarding, respect, er zijn voor elkaar, samen aan de weg timmeren en onvoorwaardelijke steun vormen hierbij wezenlijke pijlers.

Formele en informele netwerken zijn belangrijke hefboomen om kinderen, jongeren en gezinnen te versterken. Wij engageren ons om deze te verbreden en ze verder uit te bouwen. We denken hierbij niet alleen aan de netwerken rond onze cliënten of goede contacten met de buurt waardoor we formele en informele zorg met elkaar kunnen verbinden, maar ook aan de samenwerking met collega-hulpverleners. Omwille van de toenemende complexiteit van de hulpvraag en vanuit de nood om meer samenlevingsgericht te werken, investeren we hierin. Expertise-uitwisseling vanuit een

gedeelde verantwoordelijkheid, hulpcontinuïteit, intersectorale samenwerking met onderwijs, jeugdwerk en (geestelijke) gezondheidszorg vormen daarbij belangrijke elementen.

Integrale **kwaliteitszorg** beschouwen wij daarbij als een opdracht voor de organisatie als geheel en iedereen die hiermee verbonden is (medewerkers, ouders, kinderen, jongeren). Ook andere hulpverleningsorganisaties worden hierbij betrokken: op basis van hun feedback en evaluaties participeren zij aan het proces van continue bijsturing. Op deze manier verbindt kwaliteitszorg alle domeinen van de organisatie.

Waaruit bestaat onze hulpverlening?

Kort na de Tweede Wereldoorlog namen de salesianen van Don Bosco het **initiatief** om wezen en verlaten kinderen tussen 9 en 13 jaar een warme thuis te bieden. In Herent bij Leuven werd op 1 september 1947 de eerste werking opgestart. Al snel moest er gezocht worden naar een nieuw onderkomen en verhuisde het Jongenstehuis op 23 augustus 1949 naar Vremde.

In de loop van de jaren groeide de jeugdzorg van de salesianen uit tot een breed aanbod, niet enkel wat de werking betreft maar ook qua spreiding over Vlaanderen. Van gespecialiseerde diagnostiek over crisishulp tot laagdrempelige contextbegeleiding en alles wat daartussen ligt, met vertakkingen naar de wereld van de vrijetijd en het lokale jeugdwerk. Ook de naam evolueerde. Jeugdzorg veranderde in **Jeugdhulp** om zo een bijkomend emancipatorisch accent te leggen.

In het Oratorio van Valdocco ontwikkelde Don Bosco samen met zijn medewerkers een opvoedingspraktijk met een eigen kleur en specifieke kenmerken. Hij investeerde in het creëren van een klimaat waarin jongeren zich konden ontplooien. De jongeren die naar het Oratorio kwamen, mochten ervaren dat ze onvoorwaardelijk geaccepteerd werden. Hij gaf hun de tijd om binnen de groep hun plek te vinden en om wederzijds vertrouwen op te bouwen. Hij kwam tegemoet aan hun concrete behoeften en schiep zo een veilige omgeving waarin ze konden openbloeien. Gaandeweg gaf hij hun kansen om verantwoordelijkheid te dragen en zo aan zelfvertrouwen te winnen. Hij stimuleerde hen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Hij daagde jongeren uit om net een stap verder te zetten en zich aan het nieuwe en onbekende te wagen.

Hierdoor geïnspireerd bieden we kinderen, jongeren en gezinnen een 'thuis, een school, een speelplaats en een parochie' aan. Vertaald naar de hulpverleningscontext van vandaag betekent dit het volgende:

'Thuis' betekent dat kinderen en jongeren ervaren dat ze welkom zijn, dat ze aanvaard worden zoals ze zijn en zich geborgen mogen voelen. Een plaats waar een gastvrije, ongedwongen, veilige familiesfeer heerst, waar samen gelachen maar ook getroost kan worden.

'School' verwijst als metafoor naar de mogelijkheden om 'het leven te leren' en te groeien. Kinderen en jongeren krijgen oefenkansen om verantwoordelijkheid op te nemen. Een zinvolle dagbesteding waarvoor men geleidelijk aan 'intrinsiek gemotiveerd' geraakt, blijft het doel. Onze schoolondersteunende projecten sluiten hierbij aan.

'**Speelplaats**' staat voor spel en speelse elementen en verwijst naar de mogelijkheid om zich uit te leven, kind te zijn en zich te ontspannen. Spelen is geen intermezzo tussen de dingen die er wel toe doen. Het maakt wezenlijk deel uit van onze hulpverlening. In het (samen)spelen zitten krachtige groei- en leeransen. Het geeft ruimte aan verbeelding en fantasie. Het helpt kinderen en jongeren tot expressie brengen wat in hen leeft en bevordert het kanaliseren van hun impulsen. Zij leren er omgaan met elkaar, oefenen rollen en ontwikkelen er hun sociale vaardigheden. Het biedt kansen om zelf grenzen te integreren, afspraken te maken en de waarde daarvan concreet te ervaren. Zonder regels ont-aardt een spel immers al snel. Spelen is misschien wel de meest integrale en integrerende manier om het leven te leren.

'**Parochie**', een niet zo evident begrip voor veel medewerkers van-daag, staat voor zingeving en verwijst naar ervaringen die aan kinderen en jongeren worden geboden om stil te staan bij levens-vragen, vragen waar we niet meteen een antwoord op hebben. Het gaat ook over vieren, rituelen en feesten die kleur en ritme geven aan het jaar en zorgen voor een vreugdevolle sfeer en verbondenheid.

Onze kinderopvang, vrijetijdsinitiatieven en hulpverlening richten zich op het **behoud of herstel van het gewone leven**. Onze mede-werkers proberen dan ook 'de experts van het gewone leven' te zijn.⁴ Niet enkel 'therapeutische' situaties maar ook het dagelijkse leven biedt voor kinderen en jongeren groeikansen. Tafelmomen-ten, sport en spel, een losse babbel met een ouder, het begelei-den van huiswerk ... het zijn bijzondere momenten om persoonlijk en ongedwongen contact te hebben met de kinderen en jongeren,

om interesse te tonen voor wat er in hun leefwereld gebeurt. In het samenleven komen de dialogische grondvormen⁵ (aanraken, verzorgen, samen koken, erop uit trekken ...) op spontane wijze tot hun recht.

Zowel in de gezinnen als in onze (semi-)residentiële werking streven wij naar **een positief leefklimaat**, een huiselijke sfeer van verbinding, vertrouwen en emotionele ondersteuning. Acceptatie, kwalitatieve aanwezigheid, onvoorwaardelijke steun, veiligheid, integriteit in al zijn betekenissen, respect, aandacht voor rust, er zijn voor elkaar en accent op geborgenheid zijn hiervoor belangrijke hefboomen.

Wij streven zowel in de jeugdhulpverlening als in de kinderopvang en de vrijetijdswerking, naar het creëren van een **ontwikkelingsbevorderende omgeving**, rekening houdend met de limieten van tijd, ruimte en middelen. Als begeleiders trachten wij situaties zo mee te ordenen dat ze hanteerbaar worden voor cliënten,⁶ uiteraard met voldoende aandacht en respect voor hun individuele verscheidenheid. We maken hen sterker (empowerment), waardoor ze meer grip krijgen op hun situatie. Tegelijk zetten we in op het versterken van de individuele en maatschappelijke weerbaarheid zodat de afhankelijkheid van hulpverlening tot een minimum herleid wordt. Deze emancipatorische aanpak sluit aan bij het krachtgericht werken.

Waar kinderen en jongeren verblijven, willen wij als begeleider mee **deel uitmaken van het samen wonen**. Samen maken wij afspraken, sturen wij bij, voelen wij ons deelgenoot van dit gebeuren.⁷ Zowel de affectieve band, de emotionele steun en de ruimte

voor initiatief als structuur en grenzen krijgen een invulling op maat. Cruciaal blijft wederzijds respect en waardigheid.

We houden het **contact tussen het kind, de jongere en zijn context** zo intens als mogelijk. Wanneer de mensen uit de context dreigen af te haken, klampen we aan om hen te blijven betrekken. Steeds activeren we een breder netwerk, ook wanneer dit in eerste instantie niet aanwezig lijkt. We gaan op zoek naar betekenisvolle figuren, versterken relaties die goed zijn, maken contacten die verbroken of verloren gegaan zijn bespreekbaar en geven hier samen betekenis aan. **Meerzijdige partijdigheid** vormt de basis van ons handelen en is van grote betekenis voor de dialoog tussen alle betrokkenen in het hulpverleningsproces. Deze houding vormt het uitgangspunt om vanuit het verlangen naar onderling begrip te werken aan herstel en vertrouwen binnen de context.

Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen beperkt zich niet tot hulpverlening maar bouwt ook **bruggen naar onderwijs, vrijetijd en kinderopvang**. De volledige leefomgeving van kinderen, jongeren en gezinnen biedt immers aanknopingspunten voor onze inzet. Kinderen, jongeren en gezinnen willen wij niet enkel ontmoeten binnen de muren van onze diensten maar ook binnen de context van hun eigen leefomgeving.

Binnen onze organisatie kiezen wij er expliciet voor om de hulpverlening binnen regionaal te organiseren zodat we kunnen inspelen op plaatselijke noden en samenwerken met lokale partners. Via een **gedifferentieerd aanbod per regio**, slagen wij er in om flexibele, naadloze trajecten op maat van de cliënt aan te bieden en vlot te schakelen in functie van de lokale contexten.

Deze ontwikkeling heeft geleid tot een divers landschap van afdelingen die op maat een veelheid van methodieken en werkwijzen inzetten om onze eigen opdracht te realiseren. In onze ogen is die diversiteit een bijzondere rijkdom. Hieronder brengen wij een overzicht van de visies en methodieken waarmee wij vandaag werken. Samen vormen zij een heterogeen en geïntegreerd verhaal. Met een open geest volgen wij de wetenschappelijke ontwikkelingen en de evoluties in het hulpverleningslandschap.

In de geest van de **contextuele hulpverlening**⁸ werken wij vanuit een meerzijdige partijdigheid, situeren wij kinderen, jongeren in hun context, werken we verbindend, erkennen we loyaliteiten, streven we naar een rechtvaardige balans tussen geven en nemen, sporen we bronnen van vertrouwen op ...

Om een complex fenomeen als opvoeding te kunnen verstaan en erover te kunnen spreken, baseren wij ons op de **modellen van Kok⁹ en Hellinckx**.¹⁰ Met hun wetenschappelijke kaders kunnen wij het opvoedingsproces in beeld brengen en beschrijven wij de interacties tussen gezinsleden en beïnvloedende factoren binnen en buiten het gezin.

Zowel bij het versterken van de ouders in hun pedagogisch handelen als in de begeleiding van de kinderen en jongeren maken wij gebruik van de **vijf pedagogische vaardigheden van Patterson**.¹¹ De eerste twee vaardigheden (leiding geven en grenzen stellen en monitoring) kunnen niet ontbreken in de omgang met kinderen en jongeren die zich in de risicozone bevinden. De andere drie vaardigheden (positieve betrokkenheid, positieve bekrachtiging en probleemoplossend leren handelen) werken vooral preventief.

Het gaat om pedagogische kwaliteiten die bijdragen tot een positief contact tussen de volwassene en kinderen of jongeren.

Vanuit de dagelijkse ervaringen stellen wij vast dat veel van de kinderen en jongeren worstelen met autoriteit en gezag. De concepten '**geweldloos verzet**' en '**nieuwe autoriteit**',¹² bieden een kader om hen en hun ouders hierbij te ondersteunen. Het helpt om gericht om te gaan met agressief of zelfdestructief gedrag. Samen met de ouders trachten wij vanuit verbinding het gezag te herstellen.

Onze **kracht- en oplossingsgerichte aanpak**¹³ laat toe het eigenaarschap bij de cliënten te laten. We vertrekken van een heldere probleemdefinitie en sporen de krachtbronnen van hun netwerk op. Een probleem definiëren wij als 'de wens van cliënten om tot verandering te komen' waarbij zij geholpen worden door de vragen die wij hen stellen. Het eigenaarschap over de antwoorden laten wij bij hen. Het is dit begeleidend en sturend doorvragen dat leidt tot verandering in de beleving en de perceptie.

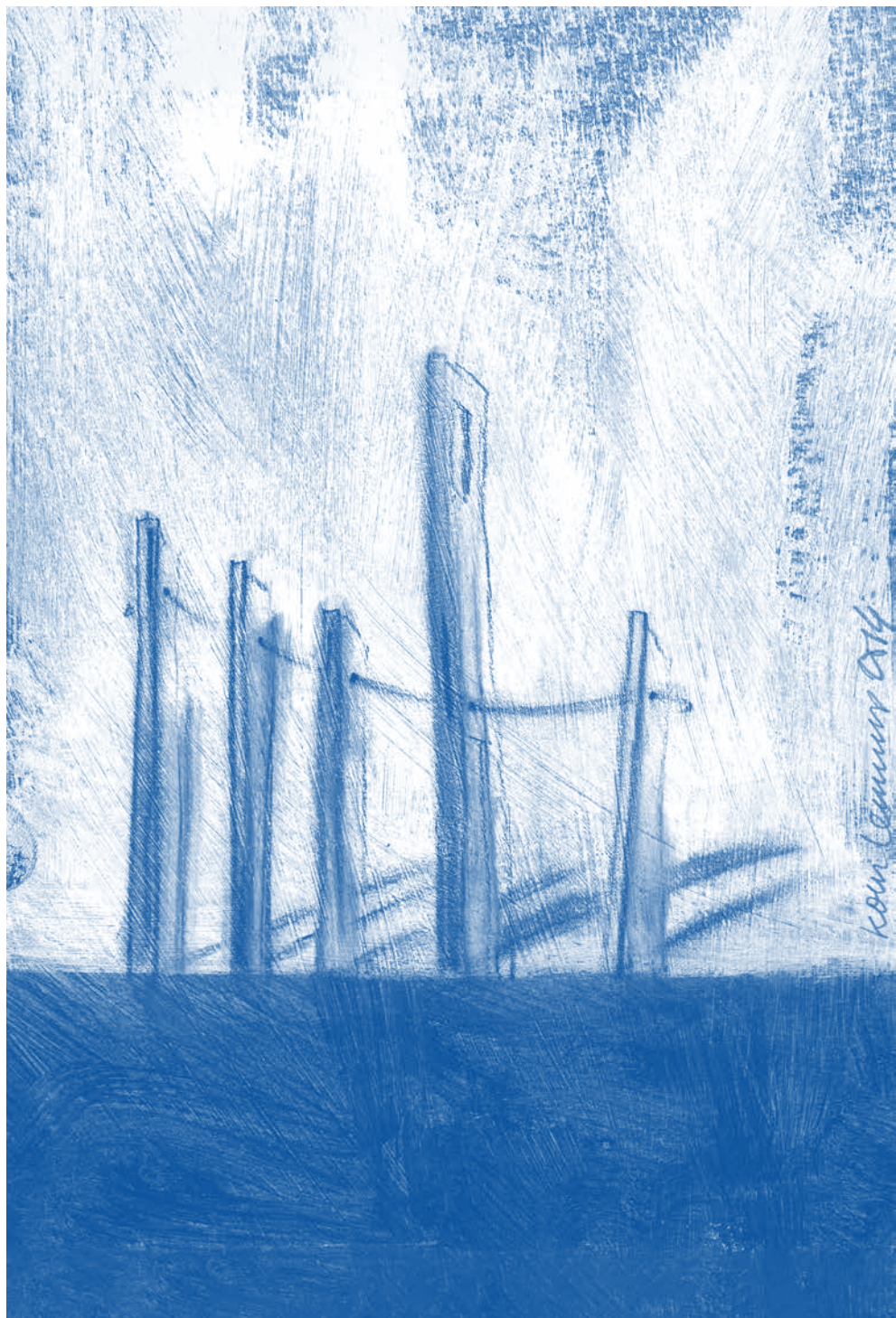
Hechting en traumaverwerking¹⁴ zijn thema's die reeds lange tijd leven binnen onze organisatie. In normale omstandigheden fungeert hechting als een gps voor het uitbouwen van gezonde relaties, gebaseerd op vertrouwen. Sommige kinderen en jongeren hebben deze gps niet of onvoldoende. Hun ervaringen zijn getekend door trauma's (misbruik, verwaarlozing, verlating, afwijzing, ...) met duidelijke gevolgen voor hun cognitieve en emotionele ontwikkeling. Deze jongeren hebben problemen met zelfregulatie en kunnen zich moeilijker hechten want het basisvertrouwen is geschonden. Ze zitten constant in een stresssituatie. Hun reacties zijn de normale reacties bij gevaar: vluchten, zich verdedigen,

bevrozen,... maar is disfunctioneel gedrag in een gewone situatie (cfr. *Window of Tolerance*). Dit gedrag wordt door anderen als negatief ervaren waardoor jongeren zich onbegrepen voelen wat opnieuw traumatiserend is. De context die meestal in dezelfde overlevingsmodus of stresssituatie leeft, heeft de jongere niet kunnen leren of helpen met de regulatie van stress.

We willen trachten dit basisvertrouwen te herstellen en op deze manier kinderen, jongeren en hun gezinnen een zo groot mogelijke kans bieden op een gezonde ontwikkeling. We starten daarom altijd met het streven naar herstel/verbinding met de eigen ouders/zorgfiguren. Binnen onze verschillende werkvormen en afhankelijk van elke situatie zal dit op verschillende manieren gebeuren. Dit vraagt van begeleiders veel mildheid en zoeken naar de onderliggende betekenis van gedrag maar ook het durven spiegelen van dit gedrag.

De **Schaal voor Emotionele Ontwikkeling (SEO) van Anton Došen** helpt ons om een inschatting te maken van de emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren en hen te benaderen op het niveau dat bij hen past.¹⁵ Wanneer de emotionele ontwikkeling niet in evenwicht is met andere ontwikkelingsdomeinen ontstaat een complex en moeilijk te begrijpen gedrag en loopt het kind of de jongere het risico dat zij niet gepast benaderd worden. De SEO helpt om dit gedrag beter te begrijpen, onze begeleiding hierop afstemmen en ons handelen aan te passen. Hierdoor ontstaat veiligheid en verhogen we hun groeikansen, zonder hen te overschatten of te onderschatten.

Deze kaders oriënteren ons bij het bepalen van onze aanpak. Daarnaast zoeken wij voor concrete vragen ook altijd naar nog meer aangepaste en specifieke methoden en werkvormen op maat.

kov. Lennar 014

VERTAALD IN BASISHOUDINGEN

De missie van onze organisatie en onze visie op hulpverlening kleurt heel de persoon van de (kind)begeleider en de hulpverlener en vertaalt zich in hun concrete handelen. Dit vatten wij in een aantal basishoudingen.

Geïnspireerd

Vanuit innerlijke bewogenheid én persoonlijke inspiratie neem je je engagement in de hulpverlening op. Als organisatie zijn wij gegroeid vanuit een christelijk mens- en maatschappijbeeld en proberen wij onze praktijk daaraan te toetsen. De figuur van Don Bosco en het salesiaanse opvoedingsproject zijn daarbij bevoorrechte bronnen.

Geëngageerd

Je engageert je om te werken aan menswaardigheid en duurzaamheid in de samenleving. Solidariteit, gelijkwaardigheid, een democratische aanpak, ecologisch bewustzijn, verantwoordelijkheidszin en een kritische geest kenmerken dit engagement. Je stimuleert ook je cliënten om geëngageerd deel te nemen aan het sociale gebeuren.

Kwalitatief aanwezig

Je bent geraakt door het kwetsbare en het gekwetste bij kinderen, jongeren en gezinnen. Op een persoonlijk en professioneel onderbouwde manier treed je in relatie met hen. Door je interesse, je positieve betrokkenheid, je hartelijkheid, met hen in gesprek te gaan en je dagelijks meelevens, zorg je voor een relatie die groei mogelijk maakt.

Authentiek en transparant

Je bent authentiek en streeft echtheid in relaties na. Wat je zegt, strookt met wat je doet en omgekeerd. Je bent je bewust van je eigen noden en gevoeligheden en die van anderen. Je gaat hier gepast mee om en kiest doordacht wat je van jezelf deelt en wat niet. Hierbij communiceer je transparant over je intenties, keuzes en aanpak.

In dialoog

Je kiest voor dialoog en overleg en dat op alle niveaus. Zowel met cliënten als collega's streef je naar een heldere en onbevengende communicatie. Je staat open voor hun inbreng en laat je erdoor verrijken. Op jouw beurt breng je ook jou ideeën en belevingen in. Ook wanneer het moeilijk gaat, bij conflicten en crisissen blijf je inzetten op de relatie in de overtuiging dat dit expliciete kansen tot contact en verandering kunnen zijn.

Waardengericht

Het doorgeven van waarden doe je niet met de grote trom of op een spectaculaire manier. Integendeel, je leeft voor, voedt op, begeleidt in het alledaagse, door wat je doet, zegt, bent ... Daarbij durf je keuzes te maken en wil je stootblok zijn voor kinderen en jongeren die op zoek zijn naar wat voor hen wezenlijk is.

Respect en erkenning voor het andere

Ouders zijn de eerste opvoeders. Al lukt dit niet in alle situaties, toch streeft jij er naar hun vertrouwen te winnen en door hen betrokken te worden bij de opvoeding van hun kinderen. Jouw manier van omgaan met het kind, de jongere en zijn gezin vertrekt vanuit een fundamenteel respect voor hen. Met een zekere mildheid en in het besef van je eigen kwetsbaarheid benader je hen. Je laat ruimte voor hun anders zijn en voor de keuzes die zij maken. Dit vertaalt zich in een partnerschap dat zowel de inzet van cliënten als jouw deskundigheid honoreert.

Als hulpverlener geef je ook aan waar jouw grenzen liggen en ga je daarbij uit van het nodige zelfrespect.

Krachtgericht en integraal

Je zet ten volle in op het ontdekken en aanwenden van aanwezige krachten. Door een andere manier van kijken, bied je cliënten nieuwe inzichten aan over zichzelf. Je benoemt waarin ze sterk

zijn. Cliënten hebben je niet nodig om te horen waarin zij tekortkomen. Je gelooft dat de aanzet tot verandering vaak besloten ligt in wat er wel goed gaat.

In je contacten met cliënten heb je oog voor de totale manier waarop ze in het leven staan en herleid je hen niet tot hun problematiek. Je waakt erover dat meerdere dimensies van het bestaan aan bod kunnen komen. Je zoekt samen met hen naar wat zin geeft aan hun inspanningen om te veranderen, ook al zorgen omstandigheden er soms voor dat je je doelen niet bereikt.

Contextueel en verbindend

Je hebt steeds oog voor de gehele context waar de cliënten deel van uitmaken. Hierbij ga je mee op zoek naar betekenisvolle figuren, versterk je relaties die goed zijn, maak je contacten die verbroken of verloren gegaan zijn bespreekbaar en geef je hier samen betekenis aan. Vanuit een meerzijdig perspectief geef je erkenning aan ieders inzet en last.

Professioneel

Vasthoudend en volhardend

Je onderkent dat hulp vragen en aanvaarden een teken van grote inzet is. Veranderen is echter moeilijk. Daarom ben je tegelijkertijd erg vasthoudend. Je houdt het gestelde doel voor ogen en gaat telkens opnieuw in dialoog ook al loopt het proces niet steeds volgens wens.

Doelgericht en veranderingsgericht

Samen met cliënten ga je op zoek naar perspectieven en doelen die voor hen belangrijk zijn. Vertrekkend van de aanwezige krachten motiveer je hen om met de gestelde doelen aan de slag te gaan.

Structurerend

Samen met de context orden je de leefsituatie op zo een manier dat dit kansen tot ontwikkeling biedt. Daardoor krijgt je handelen een preventief karakter en dit zonder de intentie te hebben om bepaalde ervaringen of conflicten bij cliënten te vermijden.

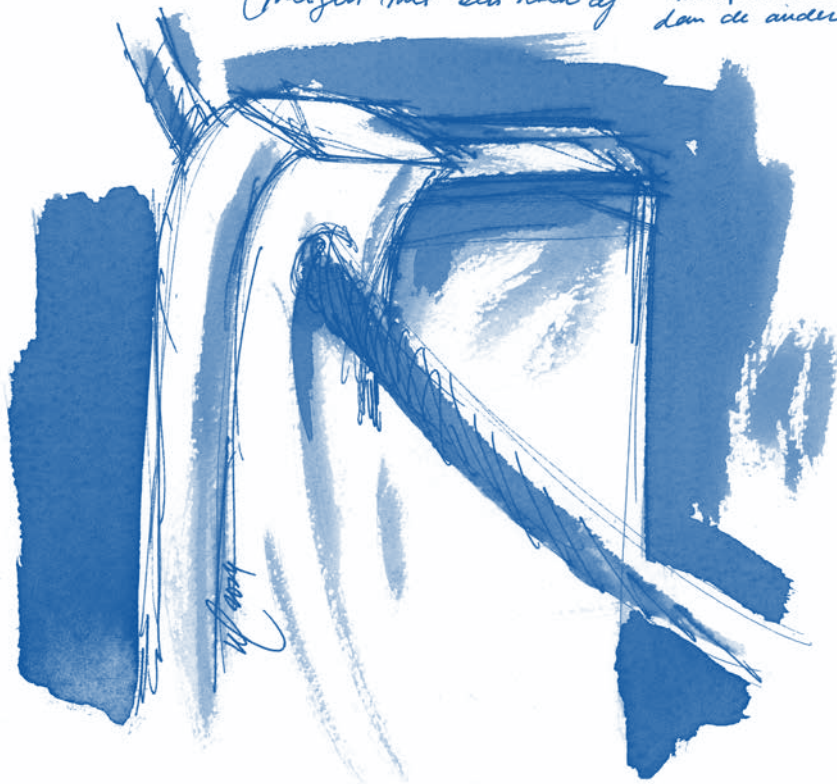
Samenwerkend, participatief en communicatief

In je samenwerking met collega's en andere betrokkenen maak je duidelijke afspraken en kom je deze zelf ook na. Je stelt je kritisch-loyaal op, werkt vanuit een gedeelde visie op hulpverlening en durft anderen aanspreken op hun functioneren. Het belang van de cliënt staat hierbij steeds voorop.

Innovatief

Je bent mee verantwoordelijk voor je eigen professionele ontwikkeling en die van je organisatie. Je hebt aandacht voor nieuwe ideeën, aanpak en werkvormen binnen de hulpverlening en gaat in op kansen die zich voordoen. Je vertaalt ervaringen met cliënten naar begrippen en kaders en breekt een lans voor nieuwe inzichten en werkwijzen, ook al moet je hiervoor soms tegen de stroom in roeien.

Omgaan met "een hoek af" mensen "ademend"
dan de anderen.

W. van
C

ONDERNEMERSCHAP TEN DIENSTE VAN MENS EN SAMENLEVING

Onze missie en visie op hulpverlening worden structureel veranderd in Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen als organisatie in zijn geheel en in iedere afdeling afzonderlijk. Ons DNA doordringt alle facetten van onze werking: de concrete hulpverlening op de eerste plaats, het gevoerde beleid, de wijze van leidinggeven, de opmaak van procedures, de aanwerving van medewerkers en hun opleiding en coaching, het financieel beleid, de cultuur en de sfeer ... het maakt allemaal deel uit van een gezamenlijke en gedragen verantwoordelijkheid.

Het hiermee verbonden ondernemerschap wordt bezielde door de bewogenheid van alle betrokkenen bij Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen. Het DNA zoals verwoord in onze missie en de visie, de basishoudingen en het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap zijn dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zo willen wij bouwen aan een kwalitatieve hulpverlening, voor vandaag en in de toekomst.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het bestaansrecht van Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen vindt zijn grond in het ten dienste staan van de samenleving. Op die manier dragen wij bij aan de realisatie van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties waarbij organisaties, bedrijven en overheden zich verbinden om mee te werken aan een betere wereld.

Ondernemerschap vraagt om een integrale visie op de werking. Wij kiezen bewust voor de waarden en de principes van het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit vertaalt zich in alle aspecten van ons ondernemerschap zoals het voeren van een deugdelijk bestuur, aandacht voor consequent en coherent management en leiderschap, een zorgzaam en collegiaal werkklimaat, respect voor inclusie, diversiteit, duurzaamheid en milieubewustzijn, samenwerken met onderwijs, vrijetijd, gezondheidszorg, andere welzijnsactoren en inzetten op lokale verankering en netwerken.

Deugdelijk bestuur, management en leiderschap

Deugdelijk bestuur, management en leiderschap zijn cruciaal voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Duidelijke mandaten en bevoegdheden, transparantie van beleidsvoering en gecontroleerd financieel beleid vormen de leidende principes. In de praktijk gaat goed bestuur over de zaken goed regelen, inzicht hebben in het reilen en zeilen, praktisch anticiperen op diverse ontwikkelingen en tegelijkertijd bezig zijn met de dingen van de dag.

Deugdelijk bestuur vertrekt van de maximale aandacht voor onze cliënten en medewerkers. Wij kiezen ervoor om op de diverse niveaus (bestuursorgaan, directies, teams, cliëntenoverleg, bewonersraden...) participatie maximaal mogelijk te maken. Daarnaast wordt elk bestuursniveau op regelmatige basis tot kritische reflectie over het eigen handelen uitgedaagd.

Vanuit onze wijze van leidinggeven en onze zin voor ondernemerschap stimuleren wij medewerkers om initiatief op te nemen, om

te groeien in het opnemen van verantwoordelijkheid en eigenaarschap, proactief te handelen en dagen wij hen uit om te experimenteren en te leren uit fouten.

Leidinggevend en bestuurders voeren een beleid waarbij zij de beschikbare middelen op basis van duidelijke en overlegde criteria optimaal aanwenden in functie van de realisatie van een kwaliteitsvolle hulpverlening. Door zorgzaam om te springen met onze eigen middelen en met die van de overheid willen wij een meerwaarde creëren voor onze cliënten en dus ook voor de maatschappij.

Als welzijnsorganisatie kiezen uitdrukkelijk voor ondernemerschap zonder winstogmerk. Gerealiseerde reserves zullen steeds opnieuw geïnvesteerd worden ten bate van de kinderen, jongeren en hun context.

Een zorgzaam en collegiaal werkklimaat

In onze organisatie streven wij naar een cultuur waarin iedereen zich goed voelt en met goesting naar het werk komt. Wij hebben aandacht voor het welzijn van onze medewerkers, hun integriteit in alle betekenissen en hun vorming, coaching en begeleiding.

Een gezond evenwicht tussen werk, gezin en vrijetijd is in de jeugdhulp niet altijd evident. Toch streven wij maximaal naar werkbaar werk voor ieder van hen. Werkbaar werk is werk dat haalbaar is en voldoening geeft. Het beantwoordt aan iemands kunnen en kunnen, het stelt geen onmogelijke eisen en werkt motiverend. Het

geeft ruimte tot een zekere autonomie binnen de functie-invulling, heeft oog voor leerkansen, en groeimogelijkheden en biedt voldoende uitdaging en perspectief.

Een degelijk en onderbouwd personeelsbeleid met salesiaanse accenten draagt bij tot het welbevinden van de medewerkers. Een waarderende benadering door de direct leidinggevende en de directie is hierbij een belangrijke hefboom. Essentieel is een open en transparante manier van communiceren met alle medewerkers. Die kwalitatieve betrokkenheid van leidinggevendens stimuleert ook de medewerkers om oog te hebben voor het welbevinden van collega's en cliënten.

Via het VTO-beleid bieden wij de medewerkers kansen om zich verder professioneel en salesiaans te ontwikkelen. We stimuleren hen werk te maken van hun eigen groeidoelen en gaan hierover met hen in gesprek tijdens progressiedialogen en op andere momenten.

Inpraak en overleg laten toe om van elkaar te leren en dragen bij tot een breed gedragen beleid.

Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen streeft ernaar dat de medewerkers in de beste omstandigheden kunnen werken. Als zorgzame werkgever hebben wij oog voor hun vragen en noden en vertalen deze op een voelbare wijze in onze arbeidsvoorwaarden. Wij gaan hierover in gesprek, formuleren mogelijke verbeterprojecten en nemen deze op in onze beleidsplannen.

Het werk in de jeugdhulp kan intensief en belastend zijn, daarom besteden wij veel aandacht aan preventie. We erkennen de uitdagingen en stressfactoren waarmee onze medewerkers te maken krijgen en streven er naar om proactieve maatregelen te nemen. Preventie richt zich op het identificeren en aanpakken van potentiële risico's, het bevorderen van zelfzorg, het bieden van extra ondersteuning en het creëren van een gezondere werkomgeving. Door te investeren in preventieve en curatieve maatregelen willen we de veerkracht en het welzijn van onze medewerkers te bevorderen.

Een inclusieve en cultuursensitieve organisatie

Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen rekruteert medewerkers en vrijwilligers op basis van competenties. Dit houdt in dat wij steeds op zoek gaan naar talent. Geslacht, leeftijd, overtuiging, afkomst, seksuele geaardheid en eventuele beperkingen zijn geen criterium in de selectie. Door in te zetten op inclusie en diversiteit verhogen wij onze collectieve intelligentie en geloofwaardigheid als hulpverleningsorganisatie.

Als cultuursensitieve organisatie zijn wij ons bewust van onze eigen normen en waarden. Wij houden rekening met de culturele achtergrond, de leefstijl, normen en waarden van anderen en stemmen daar onze ondersteuning en samenwerking op af zonder onze eigenheid te verliezen.

Een duurzame organisatie

Duurzaam ondernemen vatten wij op als het creëren van meerwaarde op sociaal, economisch en ecologisch vlak.

Onze maatschappelijke meerwaarde toont zich in ons streven naar inclusie, naar minder armoede, naar meer ontwikkelingskansen voor iedereen. In onze missie verwoorden wij dit als het samen bouwen aan meer welzijn en geluk voor jongeren en hun omgeving. Ten aanzien van onze medewerkers vertaalt zich dit in een stimulerend klimaat dat talenten doet groeien.

Als welzijnsgerichte onderneming denken wij bewust na of de acties die wij ondernemen, beantwoorden aan de verwachte sociale impact in de samenleving. De continuïteit van onze werking is hierbij van groot belang. Wij zijn een betrouwbare partner met wie men op langere termijn duurzame relaties en samenwerkingsverbanden kan aangaan.

Als klimaat- en milieubewuste organisatie spannen wij ons in om onze ecologische voetafdruk te verkleinen onder meer op vlak van energieverbruik, afvalbeheer en mobiliteit. Via een evenwichtig en doordacht investeringsbeleid willen wij de ecologische impact van onze organisatie systematisch verkleinen. Bij infrastructuurwerken en aankoopbeleid houden we rekening met duurzaamheidscriteria.

Duurzaamheid kleurt onze organisatie in haar geheel en is tevens de verantwoordelijkheid van elke medewerker. En dit van vanuit zowel ecologisch, innovatief als pedagogisch perspectief.

Een hand reiken aan onderwijs en vrije tijd

Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen focust niet enkel op jeugdhulpverlening maar wij ondersteunen Vlaanderen-breed de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren. Dit doen wij in de kinderopvang, initiatieven voor kinderen en jongeren in de vrije tijd, internaten, schoolondersteunende projecten, zinvolle dagbesteding ...

Vanuit welzijn bouwen wij bruggen naar deze belerende sectoren. Door onze expertise te delen met leerkrachten, opvoeders, animatoren willen wij kwetsbare kinderen en jongeren betere kansen geven op vlak van persoonlijke ontwikkeling en opleiding.

Met deze dwarsverbindingen tussen sectoren willen wij als sociaal ondernemer een maatschappelijke meerwaarde creëren en spelen wij in op noden waarop de overheid niet steeds een pasklaar antwoord heeft of kan bieden.

Inzetten op lokale verankering en netwerken

Een voorziening is altijd ingebed in een plaatselijke en regionale gemeenschap. Daarbij zijn wij zichtbaar aanwezig en gaan met het nodige respect voor de privacy van onze cliënten, een dialoog aan met de lokale buurt en de bredere samenleving. In deze dynamische wisselwerking verfijnen wij voortdurend onze eigenheid, zetten wij in op het ondersteunen van een warme buurt en stimuleren wij onze kinderen en jongeren om maximaal te participeren aan het lokale sport- en verenigingsleven ...

Loyaal aan onze eigen missie en visie engageren wij ons samen met onze regionale collega's in diverse netwerken, zowel rond concrete cliënten als in regionale samenwerkingsverbanden.

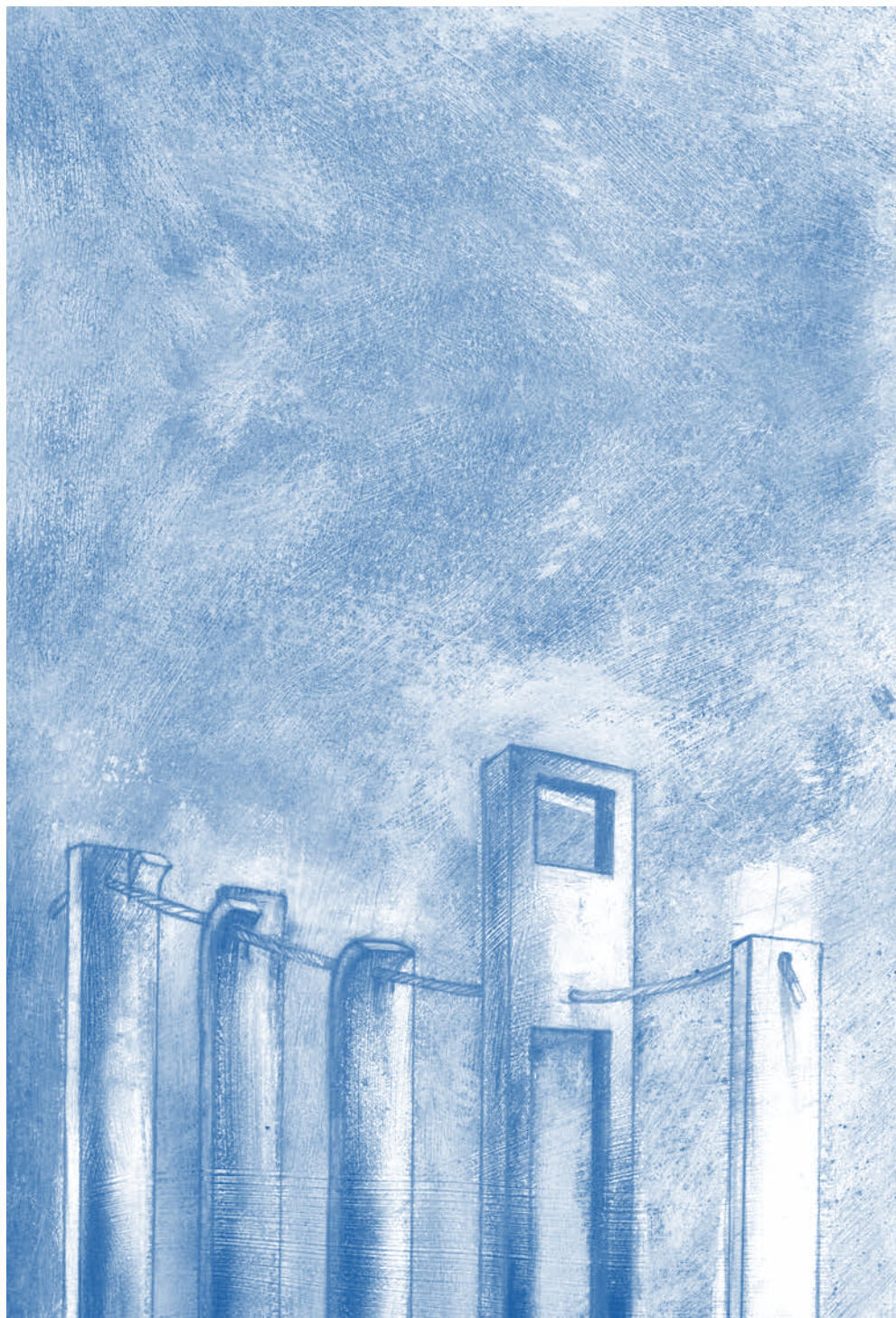
Eindnoten

- 1 *Opvoeden met Don Bosco als Gids en Tochtgenoot*, Brussel, Don Bosco Centrale, 2014.
- 2 MACSENSAERE, M., ESSER, K., *Was wirkt in die Erziehungshilfe? Wirkefactoren in Heimerziehung und andere Hilfearten*, München, Ernst Reinhardt Verlag, 2012. Professor Michaël Macsenaere is directeur van het Institut für Kinder- und Jugendhilfe en doceert aan de Johannes Gutenberg-Universität Mainz. Hij deed belangrijk onderzoek naar de effectiviteit, de efficiëntie en de werkende factoren van de hulpverlening. Zie ook: WAMPOLD, B.E., IMEL, Z.E., *The great psychotherapy debate: models, methods and findings*, London, Erlbaum, 2001. Eén van de aspecten die in de hulpverleningsrelatie van belang is, is de emotionele beschikbaarheid van de hulpverlener, zijn sensitiviteit voor wat cliënten nodig hebben en zijn gepaste responsiviteit (handelen). Deze inzichten sluiten goed aan bij de schaal van emotionele ontwikkeling (SEO).
- 3 WOLF, Judith, *Krachtwerk, methodisch werken aan participatie en zelfregie*, Bussum, Couthinho, 2016.
- 4 TER HORST, W., *Herstel van het gewone leven. Een handleiding voor de alledaagse opvoeder in de problematische opvoedingssituatie*, Houten, Bohn Stafleu van Loghum, 2006. In dit praktijkboek stelt ter Horst zich de vraag wat er door opvoeders gedaan kan worden voor het herstel van het gewone leven. Geen specialistische therapieën, maar een handreiking voor de dagelijkse praktijk staat centraal.
- 5 Aanraken is volgens Ter Horst de meest oorspronkelijke vorm van menselijke omgang. Deze grondhouding staat in onze samenleving onder druk omwille van het misbruik dat in meerdere contexten aan het licht is gekomen. In alle situaties waar mensen zorg voor elkaar opnemen en lichamelijk met elkaar omgaan, kan seksueel grensoverschrijdend gedrag voorkomen. In elke hulpverleningssituatie en in elke pedagogische relatie is er per definitie sprake van machtsongelijkheid en andere vormen van asymmetrie (een ongelijkheid in vermogen tot communicatie, een verschil in weerbaarheid of inschattingsvermogen ...). Asymmetrische relaties dragen het risico van grensoverschrijding in zich. Het is noodzakelijk dat jongeren zich kunnen ontwikkelen in een veilige en stabiele omgeving die vrij is van grensoverschrijdend gedrag, agressie en geweld. Daarom bracht Jeugdzorg Don Bosco Vlaanderen de documentatiemap met een aantal oriëntaties en aanbevelingen uit: *Preventie & Zorg in het kader van seksueel grensoverschrijdend gedrag*, Eeklo, Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen,

2014. Via een goed preventiebeleid wil men ervoor te zorgen dat de kans op seksueel misbruik zo klein mogelijk is.
- 6 Inspirerend blijven de orthagogische vaardigheden van REDL, F., WINEMAN, D., *De behandeling van het agressieve kind*, Utrecht, Bijleveld, 1996, p. 149-237
  - 7 Cf. de institutionele pedagogiek van Freinet en Oury.
  - 8 BÖSZÖRMENYI-NAGY, KRASNER, B., Tussen geven en nemen. Over contextuele therapie, Haarlem, De Toorts, 1994. BÖSZÖRMENYI-NAGY, Grondbeginselen van de contextuele benadering, Haarlem, De Toorts, 2000. Nagy was in 1963 medeoprichter van het Family Institute of Philadelphia. Belangrijk in Nagy's werk is het begrip intergenerationale loyaliteit. Tussen de generaties, tussen ouders en kinderen bestaat een existentiële band. Omdat het kind door zijn ouders ontstaat, moet het loyaal zijn aan hen. Daarbij valt een primaire (bij de geboorte ontstane) en secundaire (bij opvoeding en verzorging ontstane) loyaliteit te onderscheiden. Verstoring van de loyaliteit kan ernstige gevolgen hebben.
  - 9 KOK, J.F.W., *Specifiek opvoeden. Orthopedagogische theorie en praktijk*, Utrecht, De Tijdstroom, 1997. Opvoeden is voor Kok het in relatie staan van opvoeder en opvoeding. Hij beschrijft dit als een interactief proces waarbij beide partners elkaar beïnvloeden. Hij benadrukt dat het een proces is waarin voor kinderen kansen op ontwikkeling worden geschapen. Het kind presenteert zich in de interacties met de opvoeder als ontwikkelende persoon. Volgens Kok zijn er drie assen waarop een kind zich ontwikkelt: cognitief, affectief en conatief. Het pedagogische aanbod is de manier waarop opvoeders concreet gestalte geven aan hun opvoedend handelen. Dit wordt zichtbaar op drie manieren: (1) de wijze waarop de opvoeder zich als persoon present stelt, (2) de manier waarop hij een klimaat schept dat persoonlijkheidsgroei bevordert en (3) de hantering van de leefsituaties zodat die optimale kansen bieden tot zelfontplooiing. Dit opvoedend handelen is een functioneel proces.
  - 10 HELLINCKX, W., GRIETENS, H., GEERAERT, L., *Hulp bij opvoedingsvragen: opvoedingsondersteuning tussen en 10 jaar*, Leuven, Garant, 2002. Het model van Hellinckx ziet opvoeding als een afstemmingsproces tussen de pedagogische vraag die het kind stelt en het pedagogisch aanbod dat de opvoeder hierop kan bieden. Elk kind heeft zijn eigen persoonlijkheid waardoor het een eigen pedagogische vraag stelt of een bepaalde pedagogische behoefte heeft. Voor elk kind zijn de sociale noden op het vlak van affectie, structuur en ondersteuning anders. Dit wil zeggen dat elk kind op een bepaalde manier aandacht, hulp, regels en grenzen vraagt. Hiertegenover staat het pedagogisch aanbod

dat de opvoeders kunnen geven. Ook zij zijn uniek door hun pedagogisch besef, inzicht, waarden, pedagogische vaardigheden, persoonlijkheid, echtelijke relatie, sociale context, genetische factoren en opvoedingsgeschiedenis. Naast de pedagogische vraag en het pedagogisch aanbod is er in de opvoeding ook nog sprake van een pedagogisch klimaat en een pedagogische situatiehantering. Het klimaat is de sfeer waarin het opvoedingsgebeuren zich afspeelt. Dit wordt in grote mate bepaald door de kwaliteit van de relatie tussen opvoeders en kinderen. Naast het pedagogisch klimaat is er de situatiehantering. Dit is de manier waarop tal van situaties die binnen het gezin voorkomen, gehanteerd worden.

- 11 PATTERSON, G. R., REID, J.B., DISHION, T. J., *Antisocial boys: social interactional approach*, Castilla Publications, 1992. Patterson stelt dat door zeer bewust in te spelen op de kwaliteiten van de vijf pedagogische vaardigheden, heel wat moeilijkheden en conflicten kunnen voorkomen worden. Deze vaardigheden zijn: leidinggeven en grenzen stellen; monitoring; positieve betrokkenheid; positieve bekrachtiging; probleemoplossend (leren) handelen.
- 12 HAIM OMER, *Geweldloos verzet in gezinnen*, Houtem, Bohn Stafleu van Loghum, 2007. HAIM OMER, *Nieuwe autoriteit: samenwerken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis*, op school en in de samenleving, Amsterdam, Hogrefe Uitgevers, 2011. Geïnspireerd door Gandhi, gecombineerd met ideeën uit de systeemtheorie en de hechtingstheorie, ontwikkelde de Israëlische psycholoog Haim Omer een nieuwe benadering om agressief en destructief gedrag van jongeren te stoppen en hen weer verantwoordelijkheid te leren nemen voor eigen welzijn en gedrag. De kern van deze benadering is een houding van aanwezigheid en investeren in je kind/leefgroep in combinatie met een duidelijke stellingname van de opvoeder op een vastberaden, maar strikt geweldloze en niet-escalerende wijze tegen het ongewenste gedrag.
- 13 CAUFFMAN, L., *Simpel. Oplossingsgerichte positieve psychologie in actie*, Den Haag, Boom Lemma uitgevers, 2013. Oplossingsgerichte therapie werd begin jaren tachtig ontwikkeld in de USA door Steve de Shazer en Insoo Kim Berg. Hun werk was een logisch verder zetten van de systeemtherapeutische benadering van het Mental Research Instituut in Palo Alto.
- 14 BOSMANS, G., *Een GPS voor gezinnen. Gids voor een hechte band met je kind*, Amsterdam, Boom, 2022.
- 15 MORISSE, F., SAPPOK, T., DE NEVE, L., DÖSEN, A., *SEO-V- Schaal voor Emotionele Ontwikkeling van mensen met een verstandelijke beperking- Verkort. Handboek*, Antwerpen, Garant, 2017.

Da mihi animas

Over het kunstwerk dat symbool staat voor Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen

‘Da mihi animas’ was de lijfspreuk van Don Bosco. Letterlijk vertaald betekent dit ‘Geef mij zielen’. Deze uitdrukking moet begrepen worden tegen de achtergrond van de tijdsgeest en het godsbeeld van de 19e eeuw waarbij een priester niet alleen zorg moest dragen voor zijn eigen ‘ziel’ maar ook voor die van de mensen die aan hem toevertrouwd waren. Vandaag zouden wij dit vertalen als ‘Laat ons aandacht hebben voor de hele mens’, in het bijzonder voor de jongeren die extra ondersteuning nodig hebben.

Het kunstwerk bestaat uit 5 stalen platen.

De eerste drie platen staan voor de ‘de mensen’. Zij zijn onregelmatig door-gesneden, verwrongen, ze hebben ‘beschadigingen’, maar staan toch rechtop.

De vierde plaat, die merkbaar hoger is dan de andere, heeft onderaan een rechthoekige uitsnijding en bovenaan een vierkante uitsnijding. De onderste uitsnijding is als een open deur. Wie je ook bent, wat het leven je ook heeft gebracht, iedereen is zonder onderscheid welkom. Het vierkant daarboven drukt het verlangen van mensen uit om ‘heel’ te worden. In de religieuze kunst verwijst dit symbool naar het ‘heilige’. Het is een beeld dat als geen ander past bij een huis van Don Bosco.

Dit sluit aan bij de missie van Jeugdhulp Don Bosco: ‘Vanuit een christelijke bewogenheid doch met respect voor ieders eigenheid en levensbeschouwelijke overtuiging, plaatsen wij ons in de stroom van de maatschappelijke ontwikkelingen’.

De vijfde plaat, blinkend als een spiegel, staat voor zelfrealisatie.

Wij hopen dat wij iedereen die door de open deur bij ons binnenkomt, kunnen helpen om stappen te zetten in zijn of haar groei naar geluk.

De vijf platen zijn met elkaar **verbonden door een dik touw**. Het is een verwijzing naar een ander kunstwerk dat in Becchi, het geboortedorp van Don Bosco, staat: een levensgroot beeld van Don Bosco die als koorddanser hemel en aarde dichtert bij elkaar brengt ...

‘Da mihi animas’ is een werk van Koen Lemmens en werd gerealiseerd in het atelier Staal 64 van Stefan Custers. Het vormt de basis voor het logo van Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen en staat in de tuin van het observatie- en behandelingscentrum De Waai in Eeklo.

Derde editie 2023

Werkten mee

Bert Bruggeman, Cyriel Craeghs, Betül Gambaz,
Carlo Loots, Nele Louage, Marleen Martens,
Leentje Paelinck, Gee Van den Berghe

Met dank aan

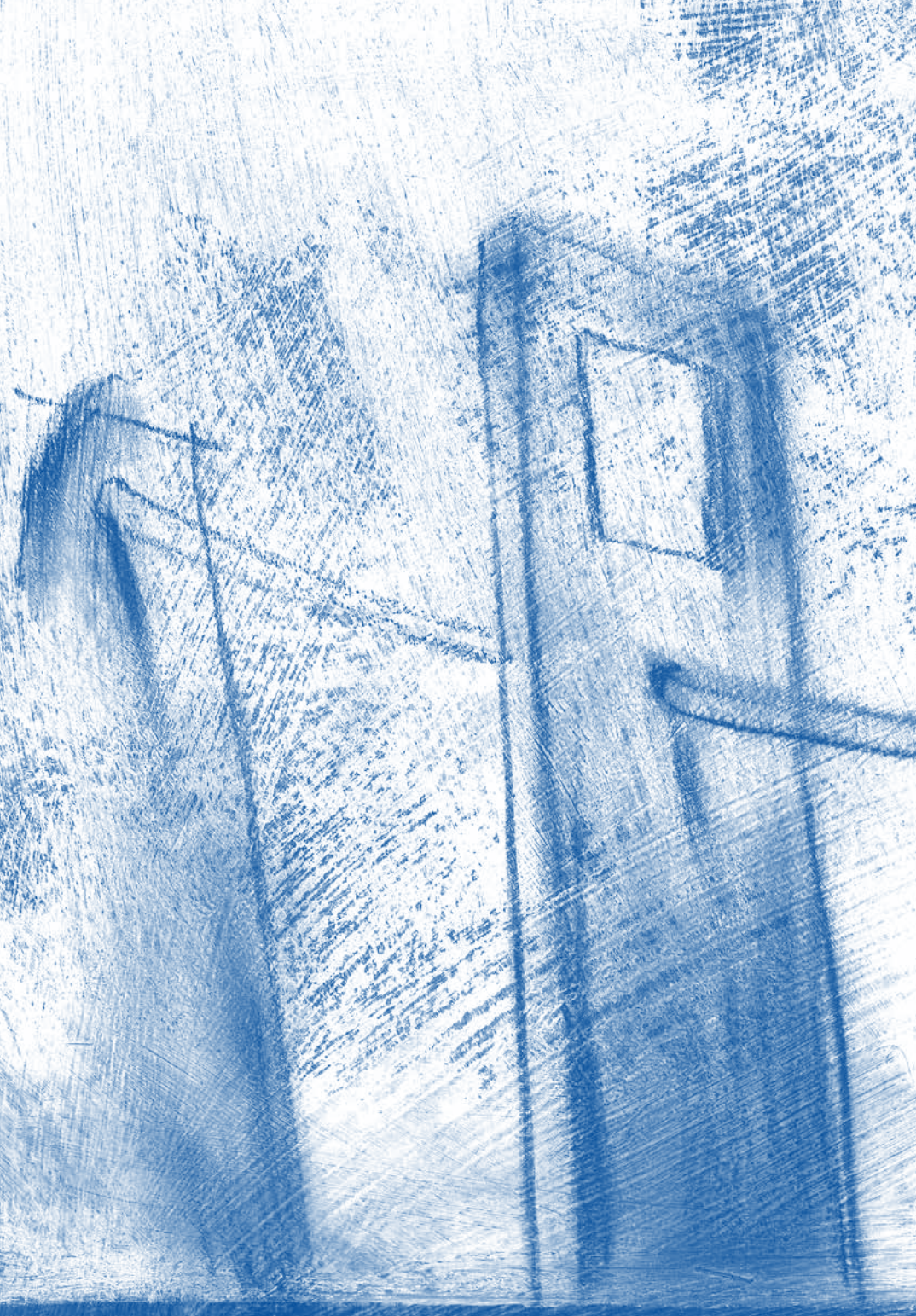
Kristof Desair, Rein De Tremerie, Koen Lemmens,
Jan Malfliet, Klaartje Theunis, Daniël Verbeken

Vormgeving

Steven Theunis
Armée de Verre Bookdesign

Uitgave

Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen
Waaistraat 6, 9900 Eeklo

JEUGDHULP
DON BOSCO
VLAANDEREN